

Beste leerkracht,

In deze lesmap vindt u enkele lessuggesties, om na de voorstelling aan de slag te kunnen in de klas, die de doelstellingen m.b.t. schrijf-, luister-, lees-, kijk- en spreekvaardigheid, alsook dramatische expressie beogen. Als voorbereiding op het kijken naar de voorstelling, is het beter niet het verhaal te vertellen zodat ze onbevangen en onbevooroordeeld kunnen genieten van de voorstelling. Weliswaar om niet helemaal onvoorbereid de theaterzaal binnen te stappen, kun je het volgende over het theaterstuk aan de leerlingen kwijt, onze flyertekst in het 'Schoon Vlaams' of ook wel 'Soapvlaams' genoemd en waarbij u vrij bent om dit in het Algemeen Nederlands mede te delen. Verder zijn er ook enkele codes die jongeren bij deelname aan een voorstelling in acht dienen te nemen. Daartoe verwijzen we naar de lessuggesties rond de 'theaterwereld' op pagina 12/13.

“Ge zijt speciaal, Ge hebt een stofzuigerkop en een eigen kijk op de dingen. Ge begaat de stommiteit van uw leven!

“Wie denkt ge wel dat ge zijt”

En...

Er is vuur, een brommer, een raar geval, iemand die zijn gezicht niet laat zien.

Ge voelt dat ge moet vluchten naar hier of daar, naar om het even waar...

Rijden!!!”

HET VERHAAL

Een tiener op de vlucht... komt een vrouw tegen op 'den brommer'. Samen rijden ze naar 'zo-vermogelijk-weg-van-hier' en komen terecht in 'het hol van Pluto'. Daar ontdekken ze een zonderlinge man. Hij woont er niet, hij 'zit' daar. Hij houdt zich bezig met lezen, stapelen en sleuren van boeken en kranten. Hij praat als een printer. Hij graaft een put... en vult die put. Het toeval brengt drie mensen samen. Ze zitten alle drie met 'de stommititeit van hun leven'. Ze zitten alle drie vol dromen. Wat verbergen ze voor elkaar? Is die andere wel te vertrouwen... Een voorstelling met livemuziek, over 'identiteit' : het 'twijfelen' over wie je bent en wie je wilt zijn, over het verbergen van je 'ware' ik of het zoeken naar een 'nieuwe' ik...

concept & spel : sabine goethals, barbara callewaert, herman verberckmoes, dieter bossu
tekst & regie: herman verberckmoes – coaching: joris valgaeren - muziek: dieter bossu - kostuums: anny maes & janne daeveloose – licht & techniek: peter schoonjans - fotografie: mich goethals –
lesmap: tessa amelynck - productie: sabine goethals, theater zamzam
 Info: theater zamzam: Sabine Goethals, Veldegemsestraat 65, 8210 ZEDELGEM - T. 050/28.00.20 – E.: info@zamzamproducties.be –
 Website: www.zamzamproducties.be

Schrijfvaardigheid

---

1. Opsporingsbericht

Meisketoch is gevluht en An is niet komen opdagen op haar werk. De ouders van Meisketoch zijn ongerust, ook de man en kinderen van An maken zich zorgen en niemand weet waar Rudy uithangt... Schrijf een opsporingsbericht om hen terug te vinden.

De leerlingen trachten de personages goed te beschrijven en proberen dit zo beknopt mogelijk te doen. In een opsporingsbericht is er niet zoveel plaats en mensen moeten snel alle informatie lezen, die ze nodig hebben om de persoon te herkennen of te vinden. Eventueel kunnen ze ook een tekening of schets maken.

2. “Hallo ik” “Ah, dag ik”

Ha, dag ikke. Hoe gaat het ermee?

Ik voel mij wat slapkes.

Ik weet het jong. Ik ook. Ik heb heel slecht geslapen.

Ik ook. Mijn lief heeft het gisteren uitgemaakt.

Bij mij ook. Dat is ook toeval.

Allez dan, tot in den draai.

Ja, tot in den draai!

Hoe gek zou het wel niet zijn om eens in gesprek te gaan met jezelf?!

De leerlingen trachten een dialoogje te schrijven over zichzelf (Een innerlijk gesprekje). Dit kan gaan over alledaagse dingen, over een emotie, over toekomstplannen,...

3. Vervolgverhaal

- An** En?
- Meisketoch** Bwfff. Sorry, hé...
- An** Geen probleem. Ik ben fier op u.
- An** Ik ben blij dat ik u ken.... An
- Rudy** Dames.....Hier, ik heb nog een kleinigheidje. Mijne brommer, gevonden. Ge moogt hem hebben.
- An** Rudy, da's wel mijne brommer
- Meisketoch** Da's uw brommer niet!
- Rudy** Ok, Meisketoch, 't is de mijne niet. Maar gij moogt hem hebben...
- Meisketoch** Een brommer die niet meer rijdt...
- Rudy** Tuurlijk . Hij marcheert perfect!
- An** Echt? Allez, merci, Rudy!
- Rudy** De ogen van een bokser, hé!
- Meisketoch** Ja, maar en gij dan?
- An** Ik was nog niet uitgepraat, ... Kunt ge mij afzetten aan het eerste buskotje?
- Rudy** En waar gaat ge dan naar toe?
- An** Overal waar ze kleurenfilms draaien, Rudy, En gij?
- Rudy** En gij?
- Meisketoch** Mijn verstand ne keer gebruiken. En naar huis gaan zeker?
- An** Eerlijk, Rudy, wat gaat gij nu doen?
- Rudy** Ik weet het nog niet...

Wat zou er na dit laatste fragment gebeuren?

Hoe zit het met Rudy, en Meisketoch? Zal An een kleurenfilm vinden? ....

Stappenplan 'creatief schrijven'

1. Schrijven plannen: ze schrijven allerlei mogelijk ideeën op. Alles wat zou kunnen gebeuren met de personages wordt genoteerd. (Tip: gebruik 'wie-wat-waarom-wanneer-hoe'-vraag en zoek voor elke categorie zoveel mogelijk antwoorden.)
2. Selecteren: de leerlingen moeten nu bepalen welk idee of elementen ze verder zullen uitwerken. Ze duiden die zaken aan.
3. Orden en uitschrijven verhaal.
4. Nalezen, controleren en herschrijven.

3. Een dag in het leven van...

Wat houdt de dag in van An (fulltime gezin, werkende moeder,...), Meisketoch (volop in de puberteit, scholier, probeert overeen te komen met haar ouders,...), Rudy (eenzaam, gevlucht uit de maatschappij, zonder vrouw en kinderen) ...?

De leerlingen trachten het zich voor te stellen en maken in hun tekst gebruik van verbindingswoorden (eerst – dan – vervolgens – tenslotte).

Op die manier leren ze faseren en kunnen ze op een overzichtelijke manier een tekst/verhaal schrijven.

4. Brief naar jezelf

De leerlingen schrijven elk een brief naar zichzelf. Ze starten dan ook met hun eigen naam: Beste x, Dag x, Hoi x,... en noteren de datum.

Nadien stellen ze zichzelf enkele vragen over de toekomst, zo'n jaar verder. Wat hopen ze te verwezenlijken, hoe zal hun leven eruit zien, wat zouden ze graag willen, ... Als leerkracht kan je hen wat helpen door richtvragen of thema's te geven. (Deze brief is persoonlijk, medeleerlingen lezen hun brief niet.)

Vervolgens gaat de brief in een enveloppe en de leerlingen schrijven hun thuisadres erop. (Of een adres waarbij ze zeker weten dat de brief binnen een jaar zal toekomen.)

De brief wordt dan binnen een jaar naar hen verstuurd.

Leesvaardigheid

---

1. Leesopdracht

De leerlingen lezen een boek dat ook gaat over 'identiteit'. Nadien kan je het verhaal uit het boek en uit het toneelstuk met elkaar vergelijken. *Wat zijn de gelijkenissen, wat zijn de verschillen, hoe gaan de personages uit beide verhalen om met de gebeurtenissen, ...*

Enkele suggesties:

- 'Het toevallige leven van Justin Case' van Meg Rosoff

Het leven van de 15-jarige David Case verandert als hij zijn 1-jarige broertje Charlie in het raam ziet staan. David is er nog net op tijd bij en voorkomt zo zijn val. Vanaf dat moment ontstaat bij David het allesoverheersende idee dat het noodlot hem achtervolgt. Hij probeert zijn noodlot te ontlopen door een andere persoon te worden: Justin Case ('voor het geval dat'). Hij koopt andere kleding en bedenkt voor zichzelf een imaginaire hond.

- 'De man bij het meer' van Ed Franck

Laura is zestien en zit in de knoop met zichzelf sinds haar verkering met Karel uit is. Ze gaat voor een poosje bij een tante logeren, die ze eigenlijk niet goed kent. Naast de gesprekken met deze nog jonge, alleenstaande vrouw leert ze haar eigen problemen relativeren door de confrontatie met twee bijzondere mensen. Ze raakt geïnteresseerd in het verleden van de verwarde man en van de bitsige vrouw; hij ziet Laura aan voor een zekere Paula en zij blijkt Paula's tante te zijn. Haar speurtocht naar wat er vroeger is voorgevallen, leidt Laura af van haar eigen sombere gedachten en geven haar meer inzicht in wie ze is en wat ze wil.

- 'Neil en ik' van Jacques Broodmans

Als de 14-jarige Kick verhuist naar een nieuwe stad, wordt hij beschuldigd van vandalisme en agressieve activiteiten en afgeschilderd als een kleine crimineel. Hij is zich echter van geen kwaad bewust, maar men gelooft hem niet. Dan ontmoet hij Neil, een jongen die sprekend op hem lijkt en met wie hij een hechte vriendschap sluit. In hun omgeving denkt iedereen dat zij een tweeling zijn. De gescheiden ouders van Neil besteden amper aandacht aan hem. Neil wordt opgenomen in het gezin van Kick en dan begint Neil de rol van Kick over te nemen en ontstaan de nodige spanningen.

2. Letters uit een boek 'stofzuigen'

Fragment uit de voorstelling...

Meisketoch:

"Ik zou die boeken wel willen opeten, in de hoop dat die letters in mijn hoofd blijven plakken. In mijn dromen droom ik dat ik een stofzuigerkop heb. Ik zuig woorden en gedachten, stofzuigergeluid uit de kranten, woorden van op reclameborden, woorden van mensen op straat, woorden kleine kinderen- die kramen soms heel grappige dingen uit, woorden van twee oude ventjes die krom tegen mekaar staan te krassen, woorden uit boeken ... Ik stofzuigde 's op uit een boek.... Euh....

Bloedhond - postbode

Als twee bloedhonden vechten om een been, heeft de postbode er één.

Aardedonker - Bang

Er zijn meer volwassenen bang in het aardedonker, dan kinderen in het licht.

Megagehandicapt - Armen

Een moeder met slechts twee armen is megagehandicapt."

Opdracht:

Breng wat gekke boeken mee naar de klas, wat kranten, laat de leerlingen zelf slogans of spreuken meebrengen en zorg er voor dat elke leerling een woordenboek heeft.

Via instructies kan je hen op dezelfde manier gekke zinnen of zelfs woorden laten creëren. (Je kan hen individueel, per twee of zelfs in groep laten werken.)

Enkele voorbeelden:

- Sla een pagina open van een boek, lees deze pagina volledig. Kies vervolgens de twee leukste woorden.
- Kies een slogan, haal twee woorden uit de zin en vervang deze.
- Zoek een krantenkop. Knip alle letters afzonderlijk uit en maak er nieuwe woorden mee

Spreekvaardigheid

1. Klassengesprek

Enkele kwesties worden besproken.

Dit kan vanuit de actualiteit of vanuit de theatervoorstelling:

"identiteit: wie ben je en wat wil je, communiceren met je ouders, angst voor reactie, bang om iets nieuws te proberen, onzeker zijn,..."

Klassikaal worden onderwerpen overlopen.

Wat zou jij doen in de plaats van Meisketoch, wanneer ze aan de fabriek staat, stiekem rookt en ongewild of niet, brand sticht? of in de plaats van Rudy, of An? Wat wil jij later worden? ...

2. Nieuwe naam

An noemt zichzelf M of krijgt de naam Emmeke.
Meisketoch is ook al een vreemde naam. De leerlingen zoeken nu voor zichzelf een bijnaam. Dit kunnen ze op verschillende manieren doen.

- Alliteraties (Joelende Jan)
- Afkortingen (J.J.= JieJie)
- Bijnaam door een situatie

Ze vertellen er bij waarom ze deze naam gekozen hebben.
De rollen kunnen ook omgedraaid worden. De leerlingen kunnen voor elkaar een naam zoeken.

3. Personages

De leerlingen werken in groepjes van 2 à 3 personen en krijgen per groep een personage uit de voorstelling. Ze proberen hun personage van kop tot teen, zowel innerlijk als uiterlijk, te beschrijven.

(Tip: daag ze uit om heel gekke details te vinden. Voorbeeld: *zij knippert zeven maal met de ogen wanneer ze nerveus is.*)

Taalbeschouwing

---

1. Spreekwoorden

- Duiden en verklaren van enkele spreekwoorden. De spreekwoorden gaan over 'identiteit'.

Een aardje naar zijn vaartje hebben.

Snelle moeders, trage dochters.

Zij die slapen onder dezelfde deken, hebben dezelfde streken.

Wie met de hond slaapt, krijgt zijn vlooiën.

Men moet het takje buigen als het nog jong is.

De appel valt niet ver van de boom.

Een rotte appel in de mand, maakt het gave fruit te schande.

Wiens brood men eet, diens woord men spreekt.

Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Aan één boom groeien verschillende vruchten.

Eens dief altijd dief.

De gelegenheid maakt de dief.

Die haalt het slechtste in me naar boven...

Nieuwe bezems vegen schoon.

Zien eten, doet eten.

- Plaats het spreekwoord in een zin of een juiste context.
- Creëer zelf een afbeelding bij een spreekwoord.-
- Creëer zelf een spreekwoord. Hier zijn enkele voorbeelden van Rudy:
"Als de sleutel niet in het slot past, dan hebt ge de verkeerde sleutel vast , of ge staat voor de verkeerde deur!"
"Wie een vrouw begrijpen wil, is alleszins geen man."
"Als één hond vecht om een been, dan is hij schizofreen."

- Galgje

De leerkracht neemt een uitdrukking/spreekwoord in gedachten en zet een rijtje met even veel stippen op bord als er letters zijn in het woord of de zin. De klassengroep noemt een letter. Als die in het woord voorkomt zet de leerkracht op alle stippen waar in het woord de letter voorkomt de geraden letter. Raadt de klassengroep de letter niet, dan zet de leerkracht een streepje als onderdeel van een galg op het papier. Dit wordt herhaald tot de klas alle letters heeft genoemd en het woord of de zin heeft geraden, of... na een bepaald aantal foute antwoorden de galg is getekend en de klas "hangt". ..

- In verschillende teams krijgen de leerlingen een quiz over de spreekwoorden en uitdrukkingen.

Voorbeelden:

- *Beeld een uitdrukking uit*
- *Vul het volgende spreekwoord aan*
- *Geef de betekenis*
- *Welk spreekwoord wordt op de volgende afbeelding getoond?*

1. Schaduwen

Handschaduwen

Het maken van deze beelden gebeurt door de handen en onderarmen zo te manipuleren, dat er een schaduwbeeld ontstaat. Dat schaduwbeeld kan van alles uitbeelden; van dieren tot de meest vreemde mensen. Zie bijlage 1 voor enkele voorbeelden.

Schimmenspel

Bij het schimmenspel wordt er geacteerd door mensen, meestal in volle persoon, achter het scherm. De toeschouwers kijken naar de schaduwbeelden. Er zijn verschillende "trucs" en technieken die juist deze vorm van schimmenspel interessant maken. De belangrijkste trucs en technieken zijn:

1. Zwellen

Door naar de lamp te lopen wordt de schaduw op het doek steeds groter. Hierbij moet opgemerkt worden dat hoe meer de schaduw zwelt, hoe vager de lijnen van het silhouet worden.

2. Overlappen

De schaduw op het scherm is makkelijk te vervormen door bijvoorbeeld attributen te gebruiken; op het moment dat je een hoed op je hoofd zet verandert de schaduw.

3. En-profiel of en-face

Bepaalde karakteristieken zullen en-profiel het beste tot hun recht komen, bijvoorbeeld een wipneus of een bierbuik, terwijl andere weer beter en-face kunnen worden vertoond, zoals grote flaporen.

4. Het tempo van de beweging

Doordat het schimmenspel twee dimensionaal is hebben bewegingen een ander effect dan in drie dimensionale theatervormen. Het driedimensionale beeld geeft een totaal overzicht van de beweging; bijna alles wat beweegt is zichtbaar. Bij het schimmenspel is er slechts een afspiegeling van de beweging zichtbaar. De speler moet dus op letten bij zijn spel; te snelle bewegingen zorgen er voor dat het voor de toeschouwer al snel onoverzichtelijk wordt en niet te volgen is.

2. Bewegingssessie

Leuke bewegingssessie waarbij iedereen dans/beweegt op de muziek.

Eenvoudig én gelinkt aan de voorstelling.

Opwarmer

- Per 2: één van de twee ligt op de rug op de grond met de armen naast het lichaam. Het hoofd wordt voorzichtig 'losgemaakt', over de armen wrijven (opwarmen) en de armen 'schudden' (zonder op de grond te laten knallen!). Dit laatste wordt herhaald met de benen en de voeten worden zachtjes losgemaakt.

- Per 2 tegenover elkaar gaan staan. De spiegel leidt, het spiegelbeeld spiegelt de beweging. Om te volgen ga je ook per 2 staan maar er wordt niet meer gespiegeld. De beweging en houding wordt exact overgenomen. Wanneer je het spiegelen en het volgen gaat combineren, kom je al meteen tot een vorm van dans. Zeker als dit in kleine groepen wordt uitgevoerd. Het is een voortdurende wisselwerking tussen volgen en leiden en doorgeven.

Ritme

- Iedereen zoekt een dagdagelijkse handeling: dit kan een handeling zijn van An, Meisketoch, Rudy,... Daarvan worden er 4 vastgelegd en wordt een serie gemaakt. (Je plaats de vier handelingen na elkaar.)
- De beweging wordt vergroot en door het toevoegen van muziek (met een beat) op ritme gezet. Iedereen krijgt de tijd de kadans en het ritme te vinden en zich zijn beweging eigen te maken.
- Nu kunnen er 2 van de groep hun 'ritueel' voordoen terwijl anderen kijken. Zij zullen observeren en vervolgens de bewegingen proberen over te nemen. Als dat lukt gaan die achter de uitvoerders staan en bewegen mee : *uni sono* (exacte kopie van de bewegingen)

3. Dramasessie

Emoties uit het toneelstuk worden herontdekt

- Iedereen loopt rond, armen hangen losjes naast zich. Bij een bepaald teken (een geluid, een klap, een woord,...) staat iedereen stil en luisteren ze naar de opdracht. Bij het herhalen van het teken loopt iedereen verder en voeren ze de opdracht uit.
  - Zoek een snelle stap
  - Zoek een heel trage stap
  - Zoek een gekke manier om voort te bewegen
  - Wanneer je iemand tegenkomt, zeg je hem op een fijne/speciale manier 'hallo'
- "Zullen we...?" "Ja, laten we dat doen!" Dit is een oefening om per twee uit te voeren. Eén van de twee gooit een voorstel. (Dit voorstel moet wel gerelateerd zijn aan de voorstelling en de personages.) Voorbeeld: 1: *Laten we heel hard weggrennen* 2: *Ja, dat gaan we doen!*. Ze voeren de handeling kort uit en dan stelt 2 iets voor.
- Per twee: de spelers kijken zenuwachtig naar elkaar. *Meisketoch is net gevlucht en zoekt een lift*. Ze mogen geen woorden gebruiken, ook geen handen.

Vervolgens vraag je om van partner te wisselen. Ze kijken nu heel enthousiast naar elkaar. *An droomt al jaren om ooit eens als zangeres op het podium te staan.*

Opnieuw wissel. *Angst. Ze sluipen het huis binnen en horen iemand binnenkomen.*

Dan roep je een van de drie emoties. De spelers moeten de partner zoeken van die emotie en ze nog eens doen. Herhaal dit enkele keren. Vraag dan aan de spelers dat ze in de zaal rondlopen. Wanneer ze één van de drie partners tegenkomen, veranderen ze in de emotie. Daartussen blijven ze neutraal.

4. Gedichten

Slagrijm

In het onderstaande lied van Meisketoch, geschreven in de tussentaal Vlaams-Nederlands, ook Schoon Vlaams, Soapvlaams of Verkavelingsvlaams genoemd, vind je een rijm. Het rijmschema is een slagrijm. Iedere zin, uit elk stuk, eindigt met dezelfde klank. Het lijkt wel een beetje op rap.

Laat de leerlingen zelf zo'n tekst/lied uitwerken. Het thema kan in de lijn van het toneelstuk liggen. Je kunt er ook voor kiezen om de leerlingen per twee te plaatsen en elk duo krijgt een eindklank. Nadien plak je alle stukjes aan elkaar en heb je met de hele klas een lied gecreëerd.

*Iedereen heeft wel zo'n tijd.
Dat ge uw eigen schaduw zijt.
Wat er vanbinnen knaagt is spijt.
De pedalen efkes kwijt*

*Ge hebt uzelf wat aangedaan.
En al uw dromen naar de maan.
Ge zou de ruiten stukslaan.
Dan komt die mensenklap eraan*

*Ge hebt de hele nacht gebleit.
Kunt uw problemen nergens kwijt.
Ge weet ook niet wie dat ge zijt.
Ge noemt uzelf een stomme geit*

*Refrein: Trek mijn ogen even open
Ik heb mezelf te lang bedrogen
Veel willen willen en niks mogen
En mijn bron is aan 't opdrogen*

*Ik was mezelf kwijt
Doodgewoon een stukske van mezelf kwijt 2 x*

*'k heb mezelf teruggevonden.
Ik weet berouw komt na de zonde.
Maar mijn wereld draait nog ronde.
Een beetje tijd, heelt elke wonde,*

*Alles op de tast, mijn ogen zitten toe.
Immer wakker, altijd moe.
Maar wat ik zeg dat komt wel goed!*

*Problemen, groter dan mij.
Het vloeken en het roepen, dat komt er nog bij.
Ge weet niet wat te leggen en ge zit met een ei.
Niemand die zijn leven wil ruilen met mij*

Refrein

Absurd gedicht

De tekst van het raplied uit de voorstelling, hieronder afgedrukt, is allesbehalve een gewoon gedicht. Het kent geen volzinnen, er zitten herhalingen in de tekst, contradictie ...

*Als ik iets zeg, te grote mond, En veel te oud.
Maar als ik zwijg,
Ook als ik zwijg
Dan is het kleine meisje stout...*

Laat hen stap voor stap ook zo'n gedicht maken. Hoe ga je te werk?

1. associaties

De leerlingen zoeken een woord of handeling die ze linken met 'stout zijn'. Rond dit woord zoeken ze zoveel mogelijk associatie in de vorm van een slangassociatie.

Vervolgens kiezen ze 1 woord uit die associatie en gaan ze verder associëren, deze maal via een sterassociatie.

2. kleur bekennen

Kies je favoriete kleur en maak er minstens vijf vergelijkingen bij. Je start steeds met 'zo kleur als...'. Voorbeeld: *Zo groen als gras, Zo groen als een nieuwe fluostift, Zo groen als een grassprietje op een zonnige dag.*

3. kolommen

De leerlingen maken twee kolommen. Ze kiezen voor beide kolommen een klank waar ze van houden. Met een klank bedoelen we een medeklinker: voorbeeld z en d.

Vervolgens associëren ze op die klank en schrijven ze alle woorden op die ze vinden onder elkaar.

Z	D
Zee	Dom
Zand	Dommerik
Zacht	Durf
Zucht	Deserteur
...	...

4. De leerlingen zoeken in al het verzamelde materiaal naar woorden die gelijkaardig klinken (of samen mooi klinken). Ze mogen alles gebruiken en samenvoegen tot een gedicht. Niet willekeurig: er moet een zekere affiniteit zijn met het thema 'stout zijn'. Hier en daar mogen ze er een woord toevoegen maar ze vertrekken wel vanuit de verzamelde woorden.

Tenslotte zullen ze de kladversie herwerken tot een net werk. Hier kan je eventueel even stil staan bij de typografie van een tekst. (zie bijlage 2)

Theater

---

1. De theaterwereld

Termen uit de theaterwereld worden uit de doeken gedaan en ontdekt via afbeeldingen. (zie ook bijlage 3)

Auditie	'Sollicitatie' of het zoeken van de acteurs
Avant première	Perspremière
Acteur	Een acteur is iemand die een personage uitbeeldt
Casting	Rolverdeling
Choreograaf	Degene die de bewegingen aanleert aan de acteurs
Coullissen	Een coulisse is een onderdeel van een toneeldecor aan de zijkant van het toneel. Het is het onderdeel waar de spelers opkomen. Vaak zijn het doeken of gordijnen die ervoor zorgen dat we de acteurs niet zien.
Debutant	Acteur die voor de eerste keer optreedt
Decoropbouw	Het maken van decors
Figurant	Iemand die niets moet zeggen, maar die wel op scène moet
Generale repetitie	Repetitie zoals het stuk echt zal opgevoerd worden
Hoofdrolspeleer	De hoofdrolspeleer heeft de grootste bijdrage in het verhaal en komt het vaakst voor in het stuk. Rond dit personage (het kunnen er ook meerdere zijn) draaien alle gebeurtenissen.
Lezing	De acteurs lezen hun tekst
Lichtmeester	Verantwoordelijke belichting
Personage	Rol die de acteur vertolkt
Podium	Een verhoging waarop mensen kunnen gaan staan als ze iets moeten overbrengen aan een publiek.
Première	Eerste voorstelling
Productieleider	De absolute chef
Regisseur	Diegene die bepaalt hoe het toneelstuk er uiteindelijk zal uitzien
Rekwisiet	Het is een voorwerp dat acteurs tijdens een voorstelling nodig hebben. Het kunnen dingen zijn die de spelers vasthouden, zoals een zwaard of pistool, of het kunnen objecten zijn die op het toneel geplaatst worden, zoals tafels, stoelen, klokken, schilderijen, enzovoort
Rekwisiteur	Iemand die zorgt voor alle voorwerpen op de set
Repetitie	Bijeenkomsten van de acteurs om te oefenen
Souffleur	Diegene die influistert wat de acteurs vergeten zijn
Speelperiode	Tijd waarin het toneelstuk opgevoerd wordt
Staande ovatie	Rechtstaand applaus
Toneelmeester	Rechterhand van de technisch directeur
Try-out	Een proefvoorstelling. Met een try-out wordt gepeild hoe het publiek zal reageren op een voorstelling

Ook afspraken worden geduid

Lichten in de zaal doven	De voorstelling begint en iedereen is stil
De acteurs spelen de voorstelling	Stilte in de zaal
Lichten op het podium doven	De voorstelling is ten einde
Acteurs maken een buiging	We danken de acteurs en geven hen een warm applaus
Acteurs verlaten het podium en komen terug te voorschijn	We geven hen een warm applaus
Lichten in de zaal branden	We verlaten de zaal

2. Stap in het toneel

De leerlingen nemen in kleine groepjes verschillende functies op en gaan een stukje voorbereiden. Per functie krijgen ze een takenfiche. Dit geeft hen een leidraad en hierop kan je je eventueel baseren voor een evaluatie.

Takenfiche

Regisseur

- Organiseert de toneelvoorstelling
- Begeleid
  - de acteurs (*Klopt hun tekst, gebruiken ze passende mimiek, lichaamstaal, oogcontact,...?*)
  - technicus (*Past de belichting, de geluiden, de sfeer,...?*)
  - kostuumontwerper (*past de kledij en de schmink bij de sfeer van het stuk?*)
  - decorbouwer (*Is er het gewenste effect met het decor, rekwisieten,...?*)
  - grimeur
- Controleert samenhang stuk (*vormen alle onderdeeljes samen mooi geheel?*)
- Zorgt ervoor dat première probleemloos verloopt (*is iedereen voldoende voorbereid, liggen alle materialen klaar,...?*)

Decorbouwer

- Bouwt decor op
- Decor zorgt voor een plaats, een gevoel

Acteur

- Kruipt in de huid van het personage
- Kent
  - zijn tekst
  - bijhorende bewegingen (*mimiek, oogcontact, lichaamstaal,...*)
  - verloop stuk (*wanneer ben jij aan de beurt?*)
- Zorgt ervoor dat het personage écht overkomt (*leef je in in de gevoelswereld, stel je in zijn/haar schoenen, wat zou jij doen, hoe zou jij reageren, lichaamstaal,...?*)

Technicus

- Zorgt voor uitvoering van het lichtplan; belichting
  - verschillende kleuren (*welke sfeer, gevoelens, gedachten oproepen en welke kleuren ga je hiervoor gebruiken?*)
  - verschillende lichtsterkte (*duister of fel verhullend licht*)
- Zorgt voor geluid
  - achtergrondmuziek
  - extra geluiden (*piepende deur, kraken van een vloer, een deurbel,...*)

Kostuumontwerper

- Kiest kostuums voor acteurs
- Zorgt eventueel voor
  - hoofddeksel
  - kledij
  - make-up
  - pruiken, baarden, snorren
- Zorgt voor herkenbaarheid van de personages (*gebruik niet teveel, beperk tot hoogst nodige*)

3. Meisketoch! – nabespreking

Praten over de voorstelling + wat vond je het leukste, mooiste, grappigste,... moment?

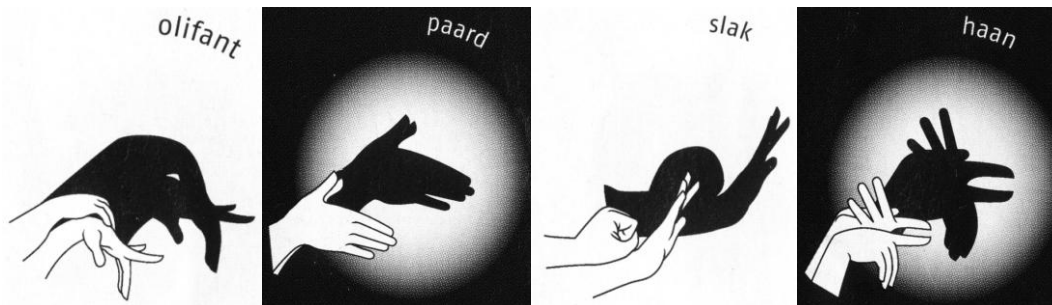
- Welk moment in het toneelstuk sprak je het meest aan?
- Welk moment in het toneelstuk sprak je het minst aan?
- Wat vond je het grappigste moment?
- Wat vond je het mooiste moment?
- Wat vond je het droevigste moment?
- Wat vond je van de manier waarop de personages werden gespeeld door de acteurs ?
- Vormden spel, regie-ingrepen, muziek en vormgeving een gaaf geheel ?
- Wat doet je denken aan je eigen leefwereld?
- Wat was er anders dan je zelf meemaakt?
- Wat zou er anders verlopen als jij Meisketoch zou zijn en toch in dezelfde situatie terecht komt?
- Welk einde zou jij bedenken voor de voorstelling?

Bijlagen

Bijlage 1

Voorbeelden van handschaduwen.

Bijlage 2

Voorbeelden van typografie in poëzie.

een kleine reus viel in de beek verloren
ee klein reu vie i d bee verlore
e klei re vi be verlor
kle r v b verl
kl ver
k ve
v
d
v

Paul De Vree

PLOTS

binnen de kring van haar moedeloosheid
 begon de stad te
 leven

Music Hall ligt
 vol
 vaag
 verlangen
 in zijn-elektrieksparzaamheid
 mensen in spanning
 vóór het banale wonder

Music hall een ballon die

b
 a
 r
 s
 t
 e
 n

gaat

Paul Van Ostaijen

Wij w88888888
 Wij w88888888
 W88888888
 Wij tr88888888
 Wij tr88888888
 Te blijven w88888888 !!!
 Stelt men ons opnieuw teleur
 Dan hebben wij nog een Berdeur
 Wij w88888888
 W88888888
 tot?
 KURT SCHWITTERS

Kurt Schwitters

Bijlage 3

Theaterwereld: Duid de onderstreepte woorden aan in de prent.

Het doek is gevallen, de voorstelling is voorbij. De mensen verlaten hun zitjes en de lichten gaan weer aan. De acteurs verdwijnen van het podium via de coulissen. De geluidsman legt de muziek stil zodat er geen geluid meer uit de boxen klinkt. De spots laat hij wel branden.

De voorstelling was opnieuw een succes...